

al de rollen in vervuld. Gij zijt de kleine Joannes Baptista met het lammeken geweest, en één der apostelen met de valsche baarden. Gij hebt de ronde bellen doen rinkelen, en gewijde strophen gezongen met eene stem, waar gij nog nauwelijks herinnering aan draagt. Gij waart echter nog zeer jong, toen uw vroeg-geboren schilderszin een hevigen hekel kreeg aan zulke, niet steeds fraai-uitgedrukte, allegoriën. Uw vroomheid vond het noodige voedsel niet in eene dergelijke, nogal leelijke benadering, die geene plastische verzuchting kende dan in de platste afgetrokkenheid, en zelfs verwijderen moest van de evidente schoonheid van het Symbool. Misschien zijn het wel uwe oogen, die u hebben afgeleid van den godsdienst. Naast, wel te verstaan, slecht gezelschap. Inmiddels gaat gij nooit meer, geef het toe, naar de kerk, tenzij wanneer een doode vriend uitgevoerd wordt naar zijne eeuwige rust; en zelfs het kerkje der visschers, het bronzen Capucienen-kerkje met zijne Spaansche schilderijen en zijn geur van gedroogde schol en bedelaarszweet, betreedt gij nimmer meer. Waarom? Het is alsof gij vrees hadt voor oude schulden, die gij nooit hebt betaald, en die gij thans niet meer durft te betalen.

„Nochtans — ik verberg het u niet, beste vriend, noch wil u, alles behalve, voor het lapje houden —, nochtans komt het mij voor, dat de titel van mysticus u zeer goed zou staan. Laat de menschen lachen of in woede ontsteken: ik hou vol dat gij niet veel minder dan een mysticus zijt. En dat toon ik u aan met bewijzen, waar elke theologant van goeden wil nood-gedwongen voor buigen zou.

„Dat de ascesis sedert uwe vroegste schildersjeugd op u beslag heeft gelegd, ik kan er niet aan twijfelen, al acht gij u zelf te behooren tot de kudde van Epicurus. Is daar niet de obsessie der leelijkheid, de leelijkheid die u vervolgt van bij uw twintigste jaar, de leelijkheid, die u nimmer heeft losgelaten; de leelijkheid die u aanhaalt als de felste schilders-zonde en die gij met schilderswalg verafschuwt; de leelijkheid, die u bezit, die u praamt, die u verkracht, en die gij steeds en aanhoudend van u af moet zetten, af moet stampen, als in een zwoegend gevecht om der schoonheids wille? Hebben, van bij uw aanvankelijksten arbeid, de leelijkste modellen — de „Dame met den Wipneus”, de „Dame met de Mouche” — u niet aanhalend vervolgd, tot gij er u van verlossen, van zuiveren zoudt in wrekende en zegevierende portretten? En hebt gij, nog geen dertig oud, niet alle leelijkheid verstard en vastgelegd in uwe Maskers, in de talooze maskersschilderijen die met hunne verbijs-tering of hunne vrees, hunne oubolligheid of hunne liederlijkheid, zijn de volledige catalogus der leelijkheidsverschijnselen, herleid tot hunne voortaan-onveranderlijke paradigmata: museum, waarlijk, van uwe over-winningen, maar teeken tevens van al uw schrik en al uw haat? En dan de Dood, de dood van het lichaam: opperste leelijkheid. Ik weet wel dat